

Vera Micaelsen
Langfilmkonsulent i Norsk filminstitutt

Det er fint lite jeg forstår når jeg er hos legen

Når jeg kommer inn til en lege, blir jeg ofte litt sjenert fordi jeg ikke vet hva som feiler meg, og fordi det er mange andre som trenger lege mye mer enn jeg, og fordi det føles som en forbrytelse å bruke statens midler på mine trivielle problemer.

Som pasient vet jeg ikke hvor mye informasjon jeg skal gi, hva som er relevant og hva som bare oppleves som trettende masing om bagateller og uvesentligheter. Og jeg vet ikke hva jeg skal spørre om, for jeg vet jo ikke hva det er som feiler meg, og jeg vet ikke hva jeg kan forvente at dere spør om. Og jeg vet ikke helt hvordan jeg best mulig kan bruke min legetime.

Lenge visste jeg ikke en gang at en legetime bare var et kvarter. Jeg var over 30 år før jeg skjønnte det.

Jeg har aldri forstått hvorfor timene går så fort når man er hos legen. Men det var da min fastlege sa at vi måtte ha en dobbelttime for å komme igjennom min lange liste med oppsamlede problemer, og jeg sjekket kalenderen for å finne et tidspunkt hvor jeg hadde to timer tilgjengelig, og hun høflig avbrøt meg og sa – men Vera, en legetime er bare et kvarter, så det blir bare en halvtime altså, at det gikk opp for meg. Det var en overraskelse. Du store. Bare ett kvarter. Ikke rart det føles litt heseblesende.

Og det forklarte min opplevelse av å ta andres tid, for det er klart legene må skynde litt på pasientene når de bare har ett kvarter

på hver. Og det forklarer også hvorfor det så ofte er forsinkelser på legetimen. Men det forklarer ikke hvorfor man må vente i to-tre uker for å få ett kvarter.

Da tenker jeg igjen. Snakk til meg! Fortell meg hvordan dere tenker. Fortell meg hvorfor en legetime bare er ett kvarter, og hvorfor jeg må vente så lenge, for jeg forstår det ikke.

For en tid tilbake leste jeg en artikkel om en professor i kirurgi ved University of Arizona, Marlys Witte som har engasjert seg i ignoranse i medisinen, og som bruker uvitenhet som inngang til dypere forståelse og kunnskap. Selv om det i dr. Wittes tilfelle i hovedsak handler om fagfolks uvitenhet i forhold til faktiske faktakunnskaper om alt fra graviditet til lymfekreft, så tenker jeg at det overfor pasienter hersker en stor uvitenhet om hva det er vi forventer, hva vi forstår, og hvor mye eller lite vi forstår av hvor lite det er dere faktisk forstår.

For jeg tror helt ærlig at dere er allvitere. I hvert fall at dere besitter en slags matematisk kunnskap som vanskelig lar seg overprøve. Og dermed legger jeg nok ofte altfor mye ansvar på deres hender.

Min mann og jeg har gjennom arbeidet med å finne en diagnose til vår yngste datter erfart at man må kunne en hel masse før man vet hva man skal spørre om. Og enda mer før man vet hva man kan forvente at legen spør om. Vi har også erfart at det finnes noen virkelig gode leger, og noen skremmende dårlige. Akkurat som i alle andre fag. Problemet når du møter en dårlig lege, er at man ikke forstår det. Dårlige leger er ikke nødvendigvis illeluktende,

slemme eller ubehagelige. Mange er veldig hyggelige. Og det trengs en dreven pasient for å gjenkjenne en dårlig lege. Men de færreste pasienter rekker å bli særlig drevne.

Ved at vi har en pasient-lege-kultur der den gjensidige forlegenheten og uvitenheten får herske, får vi et utrolig lite effektivt helsevesen. Og når mange av oss legger altfor stor del av ansvaret over på dere, og dere ikke stopper oss i det, for eksempel ved å insistere på at dere er rådgivere og ikke fasitbærere, så blir også skuffelsen og irritasjonen mye større. Og mange av oss mister evnen til å bruke hodet og finne de beste løsningene selv.

Jeg tror at vi som pasienter må ta tilbake ansvaret for vår egen helse. For det er vi selv som vet mest om våre egne problemer om vi bare får hjelp til å formulere det. Og så tror jeg at vi må senke terskelen for spørsmål mellom pasient og lege. For ved at vi snakker tydeligere og mer ærlig kan vi sammen få større kunnskap og en dypere forståelse.

Da tror jeg mye frustrasjon ville blitt borte og at mange kunne blitt friskere fortere. Og som bonus: Når vi først skal til legen, burde vi kunne få rause 30 minutter – og ikke blitt avspist med skarve 15 minutter.

Vera Micaelsen

I neste nummer:

- Narkolepsi
- Farmakoresistent epilepsi
- Søvnproblemer hos barn og unge
- Urologiske misdannelser
- Seksualisert vold
- Immunologi og svangerskap